

Reglur um réttindi til að stjórna vinnuvélum.

1 gr.

Með reglum þessum er leitast við að tryggja næga þekkingu, þjálfun og öryggi í meðferð vinnu- og farandvéla, sem upp eru taldar í 3. gr. og reglur þessar taka til.

2. gr.

[Þeir einir mega stjórna vinnuvélum sem til þess hafa öðlast réttindi skv. 2. mgr.]¹. Sá einn getur öðlast réttindi til að stjórna vinnuvélum samkvæmt reglum þessum, er uppfyllir eftirtalin skilyrði:

- a. Er fullra 17 ára.
- b. Hefur ökuréttindi á bifreið.
- c. Hefur lokið tilskildu námi og þjálfun, sbr. 3., 5. og 6. grein.

[3. gr.

Náms- og þjálfunarkröfur miðast við stærð og gerð viðkomandi vinnuvéla samkvæmt eftirfarandi flokkum:

A. Frumnámskeið.

1. Gaffallyftarar með lyftigetum 1,2 - 10 tonn miðað við 0,6 m hlasmíðju. Vinnueftirlit ríkisins getur þó ákveðið að stjórnendur lyftara með lyftigetum undir 1,2 tonnum skuli í einstökum tilvikum sækja námskeið skv. þessum lið.
2. Dráttarvélar með beintengdum eða vökvaknúnum sértækjabúnaði s.s. loftpressum og skóflum.
3. Körfubílar.
4. Valtarar.
5. Steypudælukranar.
6. Vélar til útlagningar á bundnu slitlagi og fræsivélar fyrir bundið slitlag.
7. Byggingakranar, sérnámskeið.
8. [Hleðslukranar, lyftigeta meiri en 8 tm, sérnámskeið.]²

Náms- og þjálfunarkröfur.

Námskeið í öryggismálum og slysavörnum haldið á vegum Vinnueftirlits ríkisins. Að prófi loknu öðlast þátttakendur rétt til verklegrar þjálfunar undir umsjón kennara, sbr. 6. gr. og að þjálfun lokinni rétt til að gangast undir verklegt próf, sbr. 7. gr.

B. Grunnnámskeið.

1. Gaffallyftarar með yfir 10 tonna lyftigetum miðað við 0,6 m hlasmíðju.
2. Traktorsgröfur.
3. Aðrar gröfur allt að 18 tonna eigin þunga.
4. Jarðýtur allt að 27 tonna eigin þunga.
5. Hjólaskóflur allt að 4 m 3 skóflustærð.
6. Dragskóflur.
7. Bíla- og beltakranar með allt að 20 tonna lyftigetum.
8. Vegheflar.

¹ breytt með reglum nr. 816/2000

² breytt með reglum nr. 883/2002

Náms- og þjálfunarkröfur.

Námskeið sem viðurkennt er af Vinnueftirliti ríkisins skv. fyrirbyggjandi námsskrá. Um námsefni og framkvæmd fer eftir ákvörðun verkefnisráðs sem skipað er fulltrúum frá Vinnueftirliti ríkisins, Verkamannasambandi Íslands og Vinnuveitendasambandi Íslands.

Að loknu prófi og þjálfun, sbr. 6. gr., öðlast þátttakendur rétt til að gangast undir verklegt próf, sbr. 7. gr., sem veitir rétt til að stjórna ofangreindum tækjum sem og vinnuvélum í A flokki.

C. Framhaldsnámskeið.

Öll tæki ofan stærðarmarka B-flokks.

Náms- og þjálfunarkröfur.

Framhaldsnámskeið skv. námsskrá er verkefnisráð vinnuvélanámskeiða setur. Námskeiðið veitir rétt til að stjórna öllum vinnuvélum ofan stærðarmarka í B-flokki.]³

4. gr.

Verði nýjar gerðir vinnuvéla, sem ekki eru tilteknar í reglum þessum teknar í notkun, skal stjórn Vinnueftirlits ríkisins ákveða, hvaða náms- og þjálfunarkröfur gera skal til stjórnenda þeirra.

5. gr.

Skilyrði fyrir inntöku á námskeið samkvæmt reglum þessum eru að umsækjandi sé fullra 16 ára.

Það er skilyrði fyrir inntöku á framhaldsnámskeið, að umsækjandi hafi fullgild réttindi til stjórnunar vinnuvéla í B-flokki auk a.m.k. tveggja ára starfsþjálfunar á eitt eða fleiri tæki í þeim flokki.

Til að öðlast réttindi til stjórnunar vinnuvéla, er reglur þessar taka til, þarf verklega þjálfun auk bóklegs náms skv. 3. grein, og er óheimilt að veita verklega kennslu öðrum en þeim, er því námi hafa lokið með fullnægjandi árangri. Verklega þjálfun má hefja hjá vinnuveitanda á síðustu þremur mánuðum fyrir 17 ára aldur. Einnig er heimilt að veita þeim sem eru fullra 16 ára verklega þjálfun fari hún fram á námskeiðum skv. 3. gr.

6. gr.

Verklega kennslu annast þeir, sem til þess hafa sérstök kennsluréttindi, er Vinnueftirlit ríkisins veiti.

Umsækjandi um kennsluréttindi þarf að hafa fullgild starfsréttindi skv. reglum þessum og a.m.k. 1000 klst. starfsreynslu á tæki því er kennsluréttindin ná til.

Verkleg kennsla skv. ákvæðum þessarar greinar má ekki fara fram þar sem margir menn eru að störfum eða þar sem slyshætta getur stafað af kennslunni. Kennari skal ávallt vera til staðar er nemandi er við verkþjálfun, þannig að hann geti leiðbeint honum og gripið inn í störf hans.

[7. gr.

Þegar nemandi hefur lokið námi og verklegri þjálfun skv. reglum þessum skal senda Vinnueftirliti ríkisins umsókn um próftöku.

Umsókn skal fylgja:

1. Umsögn um þátttöku á námskeiði og próf skv. 3. gr.
2. Vottorð kennara um að verklegri kennslu sé lokið. Vinnueftirlit ríkisins getur krafist vottorðs læknis um að umsækjandi fullnægi kröfum sem gerðar eru um sjón og heyrn og andlega og líkamlega hreysti. Þegar framangreind gögn liggja fyrir sér Vinnueftirlit ríkisins um að prófa umsækjanda.]⁴

³ breytt með reglum nr. 24/1999

⁴ breytt með reglum nr. 24/1999

[8. gr.

Standist umsækjandi verklegt próf skv. 7. gr. gefur Vinnueftirlitið út skírteini því til staðfestingar.

Í skírteini skal koma fram:

1. Númer þess.
2. Nafn og kennitala.
3. Útgáfudagur.
4. Hvenær skírteinið var fyrst gefið út.
5. Gildistími.
6. Tæki sem réttindi ná til.

Stjórnandi vinnuvélar skal hafa skírteinið tiltækt og framvísa því ef löggæslumaður eða eftirlitsmaður Vinnueftirlits ríkisins óska þess.

Skírteinið gildir þar til handhafi þess verður 70 ára en þá getur hann endurnýjað það í 3 ár í senn. Með umsókn um endurnýjun skal fylgja læknisvottorð skv. 7. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 3. mgr. skulu þeir, sem hafa réttindi til að stjórna krana í flokkum A, B, D eða P, leggja fram vottorð læknis á 10 ára fresti um að heilsa þeirra uppfylli öryggiskröfur, sbr. ákvæði 7. gr.

Réttindaflokkar eru skilgreindir í viðauka I.]⁵

9. gr.

Enginn má neyta áfengis, æsandi eða deyfandi lyfja við vinnu með tækjum þeim, sem reglur þessar ná til sbr. 25. og 25. grein umferðarlaga, nr. 55/1981.

Verði stjórnandi vinnuvélar, sem reglur þessar ná til uppvís að vítaverðri óaðgæslu eða kæruleysi við stjórnun á vinnuvél getur Vinnueftirlit ríkisins að undangenginni rannsókn svipt hann rétti til að vinna með slíku tæki.

10. gr.

Reglur þessar haggja í engu réttindum þeirra, er við útgáfu þeirra hafa notið fullgildra réttinda til stjórnunar vinnuvéla.

Þeir, er við gildistöku reglna þessara hafa lokið prófi frá námskeiðum Vinnueftirlit ríkisins og Öryggisefirlits ríkisins í meðferð og stjórnun vinnuvéla, en eigi lokið verklegu prófi, hafa rétt til að gangast undir verklegt próf, án frekari námskeiðssetu.

11. gr.

Brot gegn reglum þessum varða sektum nema þyngri hegning liggi við lögum samkvæmt. Með mál út af brotum á reglum þessum skal farið að hætti opinberra mála. Reglur þessar eru settar samkvæmt 3. mgr. 49. gr. laga nr. 46 18. maí 1980 og staðfestast hér með til að öðlast gildi 1. október 1983. Frá sama tíma fellur úr gildi reglugerð nr. 121/1967 um réttindi til vinnu og meðferðar á vinnuvélum svo og reglugerð nr. 439/1978 um breytingu á þeirri reglugerð.

Reglur þessar sem settar eru af stjórn Vinnueftirlits ríkisins samkvæmt heimild í 49. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum eru hér með staðfestar og öðlast þegar gildi.

Félagsmálaráðuneytið, 7. apríl 1983.

f.h.r.

Hallgrímur Dalberg

Jón S. Ólafsson.

⁵ breytt með reglum nr. 24/1999

[VIÐAUKI I

Skilgreining á réttindaflokkum í vinnuvélaskírteini.

- A Staðbundnir kranar, byggingarkranar.
- B Farandkranar stærri en 18 tm.
- C Brúkranar.
- D Kranar minni en 18 tm.
- E Gröfur þyngri en 4.000 kg.
- F Hjólastólur.
- G Jarðýtur.
- H Vegheflar.
- I Dráttarvélar og minni jarðvinnuvélar.
- J Lyftarar með allt að 10 t lyftigetum.
- K Lyftarar með meira en 10 t lyftigetum.
- L Valtarar.
- M Malbikunarvélar.
- P Hleðslukranar minni en 18 tm.]⁶

⁶ Breytt með reglum nr. 300/1995